

TIẾNG-DÂN

Hậu sanh
đáng sợ,
(KHÔNG-TỬ)

GIÁ BẢO: MỖI SỐ 0504
 TRONG NƯỚC: Một năm 0504
 Sáu tháng 3.10
 Ba tháng 1.00
 PHÁP VÀ THUỘC-ĐỊA PHÁP: Một năm 7500
 Sáu tháng 3500
 NGOÀI QUỐC: Một năm 11500
 Sáu tháng 6500
 Mua báo và đăng quảng cáo
 xin trả tiền trước.

Chức-nhiệm kiêm chủ-bút
LUYNH-THUC-KHANG

Mỗi tuần xuất bản ba kỳ: BA, THỨ NĂM và THỨ BẢY
Số 123, đường Nguyễn-Trung-Khuê
Điện-thoại số 62 - Đành tay thép: TIENGDAN HUE

Quản lý
TRAN-DINH-PHIEN

DEPOT LEGAL
REGISTRE
N° 410/68

BÀI ĐỌC GIẢ

Tại mắt bạn thiếu-niên ngày nay với tai mắt các cụ 30 năm về trước

Ngày nay trong bạn thiếu niên tân học, ngồi lại là nói chuyện Âu Mỹ lâu lâu như nước chảy, và trở thối trách các cụ ta xưa nghe hẹp thấy gần, không biết tây học là gì, không biết anh thế trên hoàn cầu là thế nào, dẫu cho cuộc Nhật bản duy tân, Trung hoa cải cách, rùng động cả thế giới mà các cụ ta cứ vác lên đi thì, mãi miết trong trường khoa cử...

Nhưng lời trách bị đó, các cụ ta vẫn không chối. Song nếu như thiếu niên ngày nay mà ở vào thời các cụ, thì chưa chắc sự nghe thấy có hơn được các cụ chút nào.

Tuần chủ nhật vừa rồi, ký giả về nhà quê chơi, vào thăm vị quan hưu, có cuộc đàm thoại, nhân thế mà ký giả nhìn thấy tại mắt của bạn thiếu niên ngày nay được hưởng nhiều điều may, phước hơn tại mắt các cụ 30, 40 năm về trước nhiều.

Trong khi nói chuyện, trước hết cụ hỏi việc nội chiến Tây ban Nha và tin tức Trung-Nhật gần đây. Ký giả trả lời qua loa, nhưng biết rằng cụ tuy ngoài cụn mà có cái não ham nghe chuyện mới. Ký giả hỏi:

— Cụ đã về hưu mà còn muốn nghe chuyện ngoài trời như bạn thiếu niên chúng tôi sao?

— Chuyện ngoài trời há? ngày nay quả địa cầu đã rút hẹp hơn trước nhiều. Tổng thống Mỹ mới đọc điện văn buổi chiều nay thì ngay mai thấy báo quốc văn đã đăng nguyên cả bài; chuyện gì xảy ra ở đâu xa cũng như gần bên hé, sao gọi ngoài trời được.

— Vậy cụ xem tin tức thế nào?

— Không nói chuyện khác, chỉ nói những điều tại nghe mắt thấy, thì trong một tuần lễ ngày nay, bằng trước kia 5, 10 năm. Như chuyện Tây ban Nha hay Trung Nhật, ngày hôm qua có tin tức gì thì hôm nay các thầy đã nghe biết. Trước kia như lúc tôi còn đi học, cách đây 30, 40 năm, một quyển «Dinh-hoàn chí lược», tìm khắp cả tỉnh mà mượn không ra kia!

— Vấn đề, đời ấy chưa có đường xe hỏa; chưa có vô tuyến điện, chưa có máy in heat bán, nhất là xứ ta chưa có báo chí, thì làm sao biết tin tức thế giới được. Song xem như Nguyễn vương Tô, Nguyễn lộ Trạch, quan trường như cụ Phạm chá Viên, Ng. bá Nghi v. v. các cụ vẫn biết

chuyện ngoài nhiều kia. — Đây là mấy cụ có chí việc đời, có lòng ham học, như ở trong buồng kín mà hờ có chút tia sáng nào thì người ta gia công tìm tòi khảo nghiệm mới biết được đại đoạn như thế. Nhưng đó là phần rất ít. Còn ngoài ra thì toàn mù cả, vì có tin tức đâu lọt vào mà biết được như là việc ngoài lại xem như việc kỳ hũy. Triều đình họ không muốn cho ai biết nữa kia.

— Vậy, tại mắt của bạn chúng tôi ngày nay có cái hạnh phúc hơn đời các cụ trước nhiều.

— Thật thế, dẫu tôi kể vài chuyện buồn cười cho thầy nghe. Như trận Trung Nhật đánh nhau năm Giáp Ngọ (1894), thì chính khoa thi Hương, ông Phạm Liên đỗ thủ khoa, sĩ phu ta nhậm thì ở đất Huế có hàng mấy ngàn

thầy có nghe ai nói đến chuyện Trung-Nhật đâu? Đến năm Mậu Tuất (1898), Trung hoa có cuộc chính biến, Khương Lương chạy ra nước ngoài; cuộc này rùng động cả hoàn cầu, mà ở ta chính khoa thi Hội, ở Quảng nam đậu đến 5 ông, có là cơ ứng phụng tế phi, thiên hạ trầm trở đi xem mấy ngài vinh khí, chứ có ai biết nước Tàu có cuộc chính biến?

Rồi năm Canh tý (1900), Trung hoa có cuộc nghĩa hòa-đoàn, 8 nước liên binh vào Bắc kinh, vua Quang tự chạy ra Nhật hà; mà ở nước ta lại gặp khoa Hương ở trường Huế thì ông Huỳnh thục Kháng đỗ thủ khoa; ở trường Nghệ, ông Phan bộ Chấn đỗ cũng thủ khoa (ông Phan châu Trinh cũng đỗ khoa ấy). Rồi đến năm Giáp thìn (1904), Nga Nhật đánh nhau, thì ở ta có khoa thi hội, ông Huỳnh thục Kháng

Thêm 300 triệu quan để phòng thủ Đông dương

Paris 25-10 - Theo báo «E. vras» thì trong phiên nhóm thứ sáu, Hội đồng Nội các đã bàn cãi trọn 2 giờ đồng hồ về các phương pháp phải thi hành để thêm sự phòng thủ các thuộc địa.

Quan Tổng-trưởng Thuộc-địa Marins Moutet xin trích số tiền 300 triệu để thêm viện binh cho các đơn vị ở Đông-dương và tây cơ đồng liên giới giữa Tàu và Đông dương. Hai khoản tiền cần này làm vấn đề thành chủ cuộc bầu cử. Rồi đây ông Daladier lại sẽ qua thăm Algérie và Tunisie để lo tăng thêm việc quốc phòng.

CHUYÊN ĐỜI

Ngày mai, mấy ông dân biểu Trung-kỳ làm việc

Ngày mai 3 Novembre, là ngày hội đồng dân biểu Trung kỳ khai mạc, các quan nghị về khóa 1937 - 1941 bắt đầu ngày làm việc ở địa phương.

Làm việc, sau giờ kiến cáo tòa, nghị đề cập các vấn đề khẩn cấp, các quan nghị về khóa 1937 - 1941 bắt đầu ngày làm việc ở địa phương.

Và lại, xe hỏa thì có mấy đầu xe, dẫu nhè thì có kim chỉ giữ chỉ phát, một số cơ quan cũ cũng phải có một bộ phận làm việc ở địa phương.

Vậy, theo trường hợp đã qua mà dự đoán thì, gia cho các điều kiện trên thì mới có thành quả được biết, đó mà chính ra mới chính ra chứ không phải là «đồng» của cụ.

Nhật tri thì nào? — Người nào về nước đóng ra giữa viện ngân hàng: — Tôi xin tặng cả nghị trường, tôi xin ra đàng cũ theo kỹ v. v.

Thì toàn viện cử như thể bộ phận cho người bị bắt, bắt lại là gia hay trẻ, làm hay cụn và chính kiến chủ nghĩa gì đi đi, v. v.

Chứng mai nói thế không phải tên cụ dân, mà chính một chuyên đời Chăm sóc về việc dụng binh: — Billa-Ben, tướng nước Tả, là một tay dụng binh trẻ danh hiển cho quân sĩ một lòng phụng táng mạng-tính trong trận đánh nước Tả, ông ta ra trong quân rầm rộ có vị thần ông lên làm quân sư, thế rồi có một lần lâm trận rầm rộ: — Tôi làm quân sư nước không?

— Tôi rồi quân sĩ nghe theo lệnh quân sư, đánh thắng được nước Tả. v. v. Xem đó, dân người Tả giờ mà ông chúng tránh nhúng vào người ấy, tin nhiệm vào người ấy lại theo mà giết các công việc hành động của người ấy, lại người đương cai đánh bia là như phải lo làm sao cho một mặt nhất trí lại, nếu đi tranh mà được thì người được làm chỉ giữ đó, họ tự nhận là chỉ giữ đó mình tranh được như cái ghế riêng của mình, không phải toàn quyền thì khác sao?

MIỀN NAM NƯỚC TÀU VỚI XỨ ĐÔNG-DƯƠNG QUAN-HỆ THÈ NÀO?

Hiện cuộc Trung Nhật chiến tranh kéo dài vài tháng nay mà chưa biết ngày nào kết liễu; người Nhật đã thi hành chính sách phòng tỏa miền biển Trung-hoa bằng đến Đông-kỳ-loan, Quảng-châu, Hải-nam, Sán-điền, Sa-điền, để bị quân bom ném phá mà chiến hạm Nhật lại ngang cuộc lục soát các tàu qua lại miền biển Quảng-dông - Hương-cảng...

Đứng trước tình thế ấy, Quảng-châu-loan thuộc Pháp có chịu oai hiệp mà ảnh hưởng rùng động đến xứ Đông-dương ta không đi. Về mặt binh sự phòng thủ, đã có các nhà chuyên gia Pháp sắp đặt chuẩn bị, chúng ta không phải bàn sống, đây ký giả chỉ cần cứ vào một ít sách Tàu đã bàn chỏ quan hệ giữa miền nam nước Tàu với xứ Đông-dương ta, cũng tài liệu cho các nhà quan sát thời cuộc khảo nghiệm.

Từ nước Pháp chính phục xứ Đông-dương này, thì tức khắc lưu ý đến việc sắp đặt công cuộc biên phòng. Miền nam thì kinh dinh được theo bờ sông Khương-giang và hoạch định địa giới với nước Xiêm; miền Bắc thì giao thiệp với nước Tàu mà kinh dinh cả 2 mặt đường thủy và đường lục. Kế việc biên phòng và khoắc trước, công cuộc lên thủ thì miền Bắc gấp quân Tàu, qui mô mở mang rất rộng lớn:

Trước hết miền cửa biển Hải-phong là một nơi trọng trấn và mặt biển, cả mặt quân sự và thương mại, mới bắt đầu làm đường hỏa xa thông lên Hanoi, rồi từ Hanoi sang Bắc: - Ninh, Hương-sơn đến Đông-dương, Nam-quar, giáp Quảng-tây (đi độ 7 giờ); còn đường thủy đi đường sông đạt đến Tư-mao và Mông-tu giáp tỉnh Vân-nam.

Đường biển như khởi-diêm ở Hải-phong thì đi ra mặt bắc, một n.ây đến Bắc-bái, Hải-nam, một thủ-phủ Quảng-châu-loan; độ 40 giờ thì đạt Hương-cảng, Áo-môn. Về nam thì từ Hải-phong vào Tây-công trong 4 ngày.

Về đường xe hỏa, Đông-dương, Long-châu, Thái-binh, Nam-ninh, Quảng-câu phổ, Bắc-bái cảng, đã đi suốt, cái thuyền dài sáu suốt cả nửa đảo Quảng châu đến thủ-phủ Quảng-châu-loan, tiếp hiệp cả thế lực mặt thủy và bộ lục.

Đến đường Hanoi Lạc-cay thông đến Vân-nam, đường Nam-ninh với Quảng-dông thông nhau thì thương quyền Vân-nam, toàn vào trong tay người Pháp. Nói tóm lại là Quảng-tây, Vân-nam và nửa tỉnh Quảng-dông, thương quyền vào tay người Pháp làm cho thế lực Anh ở Hương-cảng bị kém sút mà thế lực Pháp đương lên tới chưa thôi.

THẾ-GIỚI THỜI-ĐÀM

Quảng-châu-loan (Chuyện chép dưới đây, cách nay đã 30 năm mà nay vẫn còn mới). Năm 1898, nước Pháp thủ là Quảng-châu-loan cùng phụ cận chung quanh 386 dặm vuông. Kỳ hạn thế là là 99 dặm. Nhân khẩu ở đây có trên 20 vạn. Trong vòng biên ấy, nước sâu độ 20 thước nước có 10 dặm, các đảo nhỏ như cửa thiên-niên, có thể chứa cả 1 vạn hăm đội làm nơi hải quân căn cứ.

Quảng-châu-loan không chỉ làm nơi Quân-cảng, lại là nơi thủ-cảng thương nghiệp phần thành, đốn ngang nội địa 2 tỉnh Quảng-tây Quảng-dông, nội miển thương lưu Tây-giang mà hấp-tấp sản vật các xứ, vận dụ hóa phẩm các nước ngoài vào, hẳn là một thương cảng thủ bộ miền nam. Vì thế, nước Pháp ra công kinh dinh trải bao nhiêu năm mở mang để nhiều.

TRUNG NHẬT CHIẾN - TRANH

LẠI THẢ BOM VÀO TRẬN ĐỊA TÓ - GIỚI ANH

Tàu bay Nhật ném bom xuống xe đai ở Anh đến đại cơ bị thương nặng, số bom bom xuống chiếc xe nhân viên số quân Anh đưa từ tháng nghị. Nhật chỉ trả lời là phi cơ nhốt: làm. (trường là xe của các nhà vận hành Trung-hoa.

Nhật cử PHÁ MƯA BOM LUÔN Hương-cảng, 24-10. - Có máy chụp chiếu tàu bay Nhật ném bom miền sau đường giao thông giữa Quảng-châu và Hương-cảng, nhốt được bị hư hỏng. Tàu xe trên đường bị hư hỏng; đường xe Việt-Nam cũng bị phá.

TẠI HẢI-DƯƠNG

Trong 4 hôm chết 69 người vì bệnh dịch-tả Số chết vì dịch tả ở ngoài Bắc, tính đến nay đã trên ba ngàn người. Tại tỉnh Hải-dương - theo Trung-Bắc Tân-Vân - trong 4 ngày gần đây đến 103 người mắc bệnh, 69 người chết.

Anh trị Nhật về mặt kinh-tế

Nghân hàng Anh ở Luân-đôn và Thượng-hải không giao-dịch với Nhật. Thượng-hải, 27-10 - Ở Anh cách phần đời Nhật đã bằng hội làm, Các báo có đăng hiện các nhà ngân hàng ở Luân đôn và Thượng-hải, không giao dịch với Nhật nữa. Thế là Nhật có chịu nguy một phần về nền kinh tế.

1 nửa làng Do-hai (Đô sơn) phải di cư để lấy chỗ tiện sự dụng binh quanh pháo-đài

HAIPHONG - Cách đây ít lâu, V.B. đã dựng tin tại núi Rồng-thông ngoài Đô sơn, C-Anh phủ đang cho xây một pháo đài lớn. Công việc xây dựng pháo đài, phải đến mùa hạ sang năm mới thành công. Muốn cho tiện việc dụng binh, một nửa làng Đô hải ở quanh chân núi Rồng-thông phải di cư để lấy rộng địa thế cho pháo đài. Nhiều nhà đã bắt đầu dọn qua vào phía trong làng. Công việc xây pháo đài nay đã được tới 3 nghìn phu. N-ưng con đường trong làng Đô hải có liên lạc tới pháo đài, đều đắp rộng thêm, dõ dã và rải nhựa. (Việt-Báo)

TẠI NƯỚC BÝ

Nội các Van Zeeland từ chức vì bị công kích Bruxelles, 25-10 - Nội các Van Zeeland đã từ chức. Số di Nội các này từ chức, vì Thủ tướng Van Zeeland bị công kích có dính lứu đến ngân hàng Quốc gia. Ông đã quyết định mình biếu và phát đơn kiện về ra cáo. Ông Van Zeeland không những từ chức Thủ tướng mà còn từ chức luôn cả Hạ nghị viện nữa.

TRUNG NHẬT CHIẾN - TRANH

Trước mấy bữa, tàu bay Nhật đã ném bom xuống Ngô châu (Quảng-tây). Đứng làm làm cho đất đường bụi thổi của tiền quân Tàu.

Ngày 24-10, tàu bay Nhật lại còn thả cái 3 Áo-một Pháo-tiền) ném 3 TÀU BẮC LỖI LẠI ĐƯỢC QUẢNG-LINH, LINH-CHAU VÀ QUAT-HUYEN. Thử nghiệm, 23-10. - Từ 25 octobre, quân Tàu đã lấy lại được Quảng-linh, Linh châu, rồi tiến đánh luôn đến 25 octobre đã lấy được Uất huyện.

12 CHIẾNG MÁY BAY NHẬT ĐANG NAM-BIỆT

Hanoi-khinh, 27-10. - 2 giờ (chính) hôm qua, 12 chiếc máy bay Nhật (theo danh Nam-khinh, ném bom xuống, gần trường bay, ít chết bị thiệt hại.

Có 5 chiếc máy bay cũng của Nhật, ném bom phá hủy đường xe lửa Thượng-hải - Nam-khinh, bị chiến quân lực đánh lui. QUẢN NHẬT CHIẾN ĐƯỢC THỀM ĐẤT, QUẢN TÀU THỤT LUI

Thượng-hải, 26-10. - Quân Nhật vẫn đang đánh thủ công, tức xếp trục và một chiếc được Đại tướng và Thiếu tá quân Việt trợ Thượng-hải, sau một trận kịch chiến đã đột nhập từ trước đến giờ Trận này, quân Nhật trước hết cho đi một trận chiến phi cơ ném bom xuống về phía sông cũng trải phá hàng nặng nề. Công trận đó quân Tàu, sau cũng cho những bộ đội đi xe mô tô báo tin đánh đến một loạt.

Những đại quân Tàu đóng giữ Giang loon, thủy binh cấp bị vây, say và một đại quân lại một cách có trật tự. T VÀ ĐỨC CỘI CỎ ĐANG LUY VỚI NHẬT RIẾT

Đông-kinh, 27-10. - Phòng-viện báo «Triển nhật Tân-vân» ở Hanoi (khinh-đô) có nói: Chiến phí Tả giúp Nhật về sự chiến tranh ở Tân-nam Nhật lo tiền trợ Cộng sản. ... Phòng viện báo ấy lại nói Tả thành viện tâm của Nhật. Không những Tả, mà Hitler báo Đức cũng hứa trợ lực cho Nhật, dẫu có bị anh trị quyền ở Tân cũng vậy.

QUẢN NẠN - CHẤU PHÁN CHÍNH GIẾT NHIỀU QUAN BINH NHẬT Theo tin Thượng-hải, quân đội ở Hanoi cũng bị phân chia giết nhiều quan binh Nhật. Quân Nhật phải đem quân về phòng thủ. (Xem qua trong 5 đời)

việc trong nước

NGHỆ - AN

Vũ chuyên tiêm thuốc phòng bệnh dịch trâu bò

Ở xã Trì-cải, Trì là và Yên-hàn, thuộc tỉnh Nghệ-An, huyện Nghiễn-đàn, từ đầu tháng Aout đến cuối tháng Sept, năm nay, trâu bò phải tiêm thuốc rất để diệt các hương lý có truyền với xã Trì và Yên, phải người ra tiêm thuốc: phòng bệnh truyền nhiễm, qua tháng Octobre này thì được yên.

Có theo như số trên bề các làng, thì máy con bị bệnh và chết đi là không hiếm, các hương con đã tiêm thuốc, đều tránh khỏi nạn ấy.

Dân này

Việc đã lâu, sao chưa xử?

Học - Đại, người xã Trì-cải, huyện Nghiễn-đàn, bị học Casab-éc, Tô-Vô, và Học-Tài khai rằng có giao cho 500, đưa lên huyện, nộp tiền phạt về tội ăn cắp học của Tô-Vô; Học - Đại bị bắt đưa huyện đưa được mấy hôm, rồi giải đi lao Vinh, từ hồi tháng Julliet tới nay, đã hơn ba tháng. Hiện Học-Tài và Tô-Vô là hai người đang phạm này để tha và, còn Học Đại vẫn còn bị giam, chưa thấy phân xử ra sao.

Học-Đại của mẹ già và con bé, có đơn lên lên qua Tòa, mong tiền trên tái oah.

Dân này

QUẢNG - BÌNH

Đã có thầy giáo

T. D. số 1120 ngày 12-10-37 có đăng tin trường Xuân-đức (Quảng-bình) đã mở dạy lớp nhì để nghỉ (Moyen léve Année) chưa có thầy giáo, nên học trò có lòng gióng. Tại hôm 15 Octobre thầy có ông Lê-không-đăng đến dạy mấy hôm. Kể đến ngày 23 10 lại thấy ông Tô-quang-Biền đến nhận chức hiệu trưởng trường ấy, và đã bắt đầu dạy.

Lại chuyện bất kể trộm rồi dung túng

Hôm rằm tháng 8 ta, tại phường chợ Cờ-biên bắt được trộm trộm lượm, giải qua, mà lý trưởng Tr. M. dung túng... thay tiền bần, rồi thả bầy (có đăng T. D.)

Thật ngày 27 tháng 8 ta, xóm Phan-biên đem một vụ trộm cướp tăng số tại (Nguyễn-Trinh), thầy làng đòi lấy cung khai, và đã chuyển trình lên phủ ngày 18 tháng 8 ta

Mong nhà đương cuộc nghiêm trị kẻ tội đáng trừng phạt để trả mối hại cho dân.

QUẢNG - NGÃI

Thuế môn bài nộp hai lần sao?

Vì sự thuế môn bài của những người buôn bán hàng và công nghệ phụ thuộc trong gia đình, năm là nghề dệt

MỘT QUYỀN SÁCH CÓ GIÁ TRỊ

« Túp lều nát »

Gần đây số tiểu thuyết và truyện ngắn xuất hiện nhiều, nhưng chưa có quyển nào theo cách phóng sự mà lượm lặt những điều u ám ở thôn quê, lại ra được các chuyện gian xảo của phần đông học lý trong việc sưu thuế hay công việc hằng ngày, đến làm cho lũ dân chúng cái đầu chĩa khốn. Một quyển sách như thế, phải dày công phu để tìm dò xét.

Thật vậy rồi « Mộng-thương thư-trại » ở Hà-tĩnh có xuất bản quyển « TÚP LỀU NÁT », do ông Nguyễn-trần-Ai soạn, ông Ng.-kính-Chi có tặng bản báo 1 quyển. Sách khổ 12 x 18, dày trên 80 trang. Giá bán 0\$23.

Bản này, tức là một thiển phóng sự, lượm lặt được nhiều tài liệu về cái tệ áp bức dân chúng ở hương thôn, đọc đến không khác nào bức tranh bày rõ trước mắt, thấy cái cảnh dân quê ở hàng công nghệ bần chưa được tia sáng công lý soi rọi. Vậy Bản báo rất vui lòng giới thiệu « TÚP LỀU NÁT » cũng đọc giá.

Tiếng Dân

Tai mắt bạn thiếu niên ngày nay với tai mắt các cụ 30 năm về trước

(Tiếp theo trang 1)

và ông Trần quý Cáp đồ khỏa ấ.

Đó, chuyện Trung-Nhật, Nga-Nhật ở gần bên cạnh ta mà trong xứ có ai hay biết; không chỉ sĩ phu, chính các cụ đương triều, cũng không nghe ai nói đến, thì bảo mô dân mà biết kia chứ? Trần Nga-Nhật đánh nhau, nghe tin có sớm nhớ sách Khương-Lương đã truyền sang, nhà nhà văn ở Kinh có làm mấy thì vịnh chuyện ấy thì các cụ lớn răn các thầy không nên nói chuyện ngoài trường-đương).

Chuyện tôi thuật trên là sau nhân sách Tàu truyền sang trở lại hay là nước láng giềng có chuyện to như thế, nhưng cách đã 5, 6 năm rồi mà nghe còn mới tinh. Tai mắt chúng tôi 30 năm về trước là vậy đó, có đầu được mau chóng như các thầy ở đời mới này.

Nói đến đây, cụ ta kéo một đầu thuốc lá rồi tiếp:

— Tai mắt ngày xưa như vậy mà trong bọn Hán học còn có kẻ tạo ra phong trào Đông học, tây học để xướng những thuyết bỏ khoa cử, bỏ lễ học quốc ngữ và Âu hóa v. v., không phải không có nhiệt thành mà làm được những chuyện mới ấy. Vì những sự mới đó, lúc đầu tiên bị phản đối dữ dội lắm...

Kỳ giả ngồi nghe mà trở tự thẹn cho mình, vì tai mắt ngày nay mở mang xấp mấy ngày trước, mà trong đám thanh niên, chỉ đem đầu nghe thấy đó làm tài liệu phở trương không làm được một việc gì đáng gọi là người sau hơn trước. Nhân cáo từ ra về dâng câu chuyện trên báo, mong cho các bạn thanh niên tự phụ là người khai thông, là nhân vật đời mới, tự xét lấy mình mà gắng làm thế nào cho khỏi phụ với đời mới là cái đời mở mang mà mình đương sống đây.

V. D.

Giặc tàu bay ở Địa-trung-bái

MỘT CHIẾC TÀU THỦY PHÁP BI MẮY

BAY CỬA AI THẢ BOM NHẦM

ở bên A-dong, mưu bom lại đạn tuôn tiếp các đô thị nước Tàu, ghê ghái làm dân ở các miền biên Tây bị bán chết. 8 sĩ người chết, thì ở bên trời Ác, súng đạn như mưa ở Tây-ban-cha vẫn không dứt, mà gần đây ở Địa-trung-bái lại phát hiện thứ giặc mà không rõ cấp số nó ở đâu mới là rồi chời!

Mới có vài tuần trước, có giặc tàu ngầm không biết của nước nào bắn chìm tàu Anh, tên Mỹ, May (26-10-37) lại có giặc tàu bay cũng không biết của nước nào thả bom xuống tàu Pháp Theo tin Marseille chiếc tàu Oued melleb Pháp của đội Paquet, từ Casablanca chạy qua Port-madoc và Maroc thì gặp một chiếc máy bay của nước nào không biết, thả một quả bom ném đến mũi tàu, làm cho máy bay của nó rơi xuống biển, làm cho người thuyền trưởng, có 2 chiếc ngư lôi chạy đến theo đoàn thì thả quả thiết mìn, nhưng chiếc tàu đã cách ít giờ sau thì chìm.

Đội ngư lôi bị bom này, đã tập rất sát lại và nhà đương cuộc đương mở cuộc săn tra.

Giặc tàu biển ở dưới đây hiện trời lên, thì thêm giặc tàu bay trên mây sa xuống, thì Địa-trung-bái cũng rất rồi rồi!

Một nữ-y-khoa bác-sĩ Trung-kỳ

Và nữ y-khoa bác-sĩ Việt-nam, em đây đã xuất hiện 3 người: em xưa có Hoàng-thị-Nga ngoài Bắc và cô Henriette Bùi trong Nam về nước, nay có Lê-thị-Hoàn, người Trung-kỳ (con ông Thượng tá Lê-chí-Hàm, quan Quảng-trị, mới về tới nhà).

QUYỀN PHONG-SỰ

TÚP LỀU NÁT

Một tiếng kêu cứu của dân quê!!! Một lời văn bình dân về các cảnh đau đớn, khổ não của bình dân

914. 0328

Các bạn nếu không thấy bán ở thư quán; xin gửi 0\$27 tem cho:

Nguyễn-dông - Chi

Mộng-Thương Thư-Trại
Làng Đông-Thượng
Poste TRÀO-NHA

HÀ-TỈNH

thời sẽ gửi đến nhà.

10 sự biết và làm lấy

KHÔNG PHẢI NHỚ AI!!!

- 1) Tự chữa khỏi ngay các bệnh Lậu
- 2) Tự chữa khỏi bệnh Giang-Mai.
- 3) Tự chữa khỏi bệnh Di Mộng Tinh
- 4) Tự chữa khỏi bạch-đái kinh sản
- 5) Tự làm bỏ thận, trắng-đương!
- 6) Có thể cứu tự an, đởng, thai.
- 7) Biết giao-cửu cho hợp về sinh!
- 8) Biết cả hình ảnh Vi-trùng Lậu, Dương-Mai, Vi-trùng...
- 9) Biết rõ các hình sinh-thực-khi (các hình kín của Nam-Nữ).
- 10) Biết cả hình Bào-thai từ một tới chín Tháng... Vậy cần phải.

Mua ngay và xem ngay, cuốn:

• NAM-NỮ BÍ-MẬT CHỈ NAM,

in lần thứ năm giá 0\$30

Thư, mandat để cho nhà xuất-bản như sau:

NHẬT-NAM THƯ - QUẢN

102, Hàng Gai - HANOI

Xa gửi tiền thêm cước 0\$10, gửi soát lệ reimbursement là 0\$61.

Chuyện ngắn

ĐỜI CỦA ANH PHÙNG

Anh Phùng, người đã từng phen lưu lạc, vì cảnh ngộ, vì kinh tế khó khăn, vì nạn thất nghiệp; đời của Phùng lại ở vào một nhà nghèo khổ. Phùng theo học được cái bằng Sơ-học, cha mẹ đi nói vợ cho Phùng, có vợ rồi có con, đó là 18 tuổi. Phùng từ đó bước vào cuộc đời đầy chông gai cực khổ, phải tranh đấu, phải vật lộn với ma đói hằng ngày, phải lo cho con cho vợ miếng cơm manh áo, còn phải cấp dưỡng cho cha già mà mẹ yếu; một thân mà phải nuôi cả gia đình. Thân ôi! cái gánh nặng gia đình Phùng biết làm thế nào?

Phùng phải chịu tất cả mọi sự bặt công, tàn nhẫn của xã hội. Rồi một hôm Phùng tìm cả ngày không ra việc nữa. Hồ gao đã cạn, không cơm, cháo. Một ngày, rồi hai ngày, Phùng không chịu nổi những tiếng khóc không cơm của con nứa, mà nhất là khi Phùng trông cha già mẹ yếu, lại càng khổ càng đau lòng. Từ đây có là câu: « Bé cày cha, già cày con » ở bị Phùng đành dở, vì thế lực của con mà nghèo thóc đục bần chưa. Mà cũng từ đây cha mẹ vợ con cũng hết nhờ Phùng nữa.

Một đêm không trăng, không sao, Phùng ngó cha già, mẹ yếu, vợ dại, con thơ lần cuối cùng, rồi Phùng ra đi. Trước mắt Phùng giông bão giông lợ, rồi từ từ chảy xuống mà mắt tuôn ra như suối. Phùng ra đi... đi đâu?

— Đi tránh đời phải không?

— Không, Phùng không đi tránh đời, mà đi tìm kế sinh nhai.

Lên Lào, Phùng, một lũ khách lang thang, một hôm cả ngày cũng tìm việc không ra, vì ở Lào cũng chung số phận như Trung-kỳ. Phùng trở đi tìm nhà trọ. Lúc bấy giờ trời lên tối, tiếng đờ ri rả trong rừng sâu, những tiếng vi vút của rừng chim, hòa lẫn với tiếng dục dục và tiếng cá kêu như nhất lại những đầu đau đớn trên đường đời của Phùng nơi cảnh lạ. Đứng máy đũa kéo phở cá bầu trời, như muốn cho đầu khổ của Phùng, Phùng đang bối rối tìm chỗ nấp trên mưa ác nghiệt. Chàng định

đuôi cái tư tưởng buồn bã, thì một luồng mưa đổ tới.

Trời mưa lạnh lẽo, gió thổi lại càng lạnh thối xương. Phùng đứng ra tránh mưa bất công; phải, cái xã hội bất công; có kẻ không làm nghề không mà ăn sang mặc sướng, lại có những hạng người khổ đời khát như Phùng. Hạng giàu sang kia họ có biết đầu tư lương họ có hạng người như Phùng chiếm đại đa số này không?

Ngọn đèn! ngọn đèn xa xa, Phùng đối với ngọn đèn, như kẻ sống phụ đối với trận mưa lác trôi hạn đã lâu, vì Phùng cũng thế, đã bằng giờ Phùng có tìm cái nhà nào để ẩn nấp một đêm lạnh lẽo.

Thế là một bóng đèn là là lên tới ngọn đèn manchon. Bước vào hiên một lò; nhà cao rộng của một vị quan nào hay của bọn nhà giàu đây, Phùng sinh cảm ái lòng, rồi lòng của một lũ khách xa nhà đã lâu. Thấy một gia đình của người phải sum họp vui vẻ, đối với Phùng như đấm vào ngực, đối với Phùng nỗi đau thương. Trong căn phòng rộng rãi chưng diện rực rỡ, dưới ngọn đèn măng-sông xanh óng, một bức ảnh con bện áo màu hồng ấm áp đương chơi đùa với một thiếu nữ đẹp đẽ lộng lẫy trong bộ áo nhung màu rước. Như kẻ nhà mồ trong cõi sống, rồi Phùng nhớ ngay lại cảnh vợ con, cha mẹ của nhà Phùng; từ từ nhớ khoảng đời trong ký ức, tưởng tượng tiếng khóc của con đói cơm, cha già nằm trên trên chiếc chõng tre, Phùng lại sa nước mắt... Hai cánh trái ngược, Phùng tưởng tượng rồi lại đau đớn.

— Bước vào xin núp ư?

— Không, Phùng không vào được, như tâm hồn của Phùng đương đau khổ, không dám bước vào.

Hứa ra... Đi ra... Phùng đi ra...

— Đi ư?

— Ở đi... Phùng đi mãi tận nơi xa xăm để tìm cái cảnh gia đình hạnh phúc của chàng... Phùng đi thế là đi... nhưng chắc vô hiệu quả!! Trời vẫn mưa bay lạnh lẽo, vũ trụ mờ mịt, Phùng bước vào cảnh mờ ám, vô gia đình trên đường đời!

Tim - Đô

MUA BẢO ĐƯỢC BIỂU SÁCH !!

Mua một năm bao

POUR LA JEUNESSE SCOLAIRE

(học-báo ra ngày chủ nhật, riêng cho nam-nữ học-sinh các trường Pháp-Việt trong xứ Đông-Dương)

của nhà in MAI-LINH HANOI xuất - bản

giá 1\$80, được BIỂU NGAY 1\$80 SÁCH của nhà Mai-Linh, xuất bản ở xa xin trả thêm 0\$30 cước gửi sách báo.

Chỉ những bạn mua năm mới được hưởng sách biểu.

Nếu nửa chừng bán không ra nữa, nhà Mai-Linh xin cam đoan trả lại tiền

HAN BIỂU SÁCH ĐẾN 1er NOVEMBRE 1937

Thư và mandat gửi về MAI-LINH - HANOI

CHÍNH-PHỦ ĐÔNG-PHÁP

CUỘC XỔ SỔ ĐÔNG-PHÁP

KỶ THỨ NHỊ NĂM 1937

900.000 đồng bạc

Chia làm NĂM BỘ mỗi bộ 180 000 về mỗi bộ 1 đồng bạc.

(NAM-KY, CAO-MÉN, BẮC-KY, TRUNG-KY và AI-LAO) Nơi xổ định ở HANOI, và thời bán vé trước ngày xổ 2 ngày Các ngày xổ sẽ sau này:

8 Aout 9 Septembre, 14 Octobre, 2-12 1937 và 5 - 1938

Mỗi lần có 4029 số trúng như sau này:

1 số trúng	4.000\$	4.000\$
8	1.000.	8.000.
60	100.	6.000.
360	50.	18.000.
2.600	10.	26.000.
4.029		72.000\$

Có năm số lớn chung cho cả 5 bộ

Xổ tại HANOI ngày 6 tháng giêng năm 1938

1 số trúng 100.000\$ 1 số trúng 40.000\$ 1 số trúng 20.000. 2 số trúng 10.000.

Những số hoặc trúng hay không trúng về năm kỷ sẽ của năm bộ đều được dự vào cuộc xổ chung kỳ 3 là lớn.

CHỮ - Y: BỘ NAM-KY từ số 000 000 đến số 999 999 và từ số 10000 000 đến số 19999 999 - BỘ CAO-MÉN từ số 000 000 đến số 999 999 và từ số 10000 000 đến số 19999 999 - BỘ BẮC-KY từ số 000 000 đến số 999 999 và từ số 10000 000 đến số 19999 999 - BỘ TRUNG-KY từ số 000 000 đến số 999 999 và từ số 10000 000 đến số 19999 999 - BỘ AI-LAO từ số 000 000 đến số 999 999 và từ số 10000 000 đến số 19999 999

Đã có địa Victor mới

BAN PHỤNG-HẢO

SOCOCHA -HUE-

Êo Phùng-Há, Tư-Sang. M.M. Năm-Chân, Tư-Ut ca nhiều tương mới đặc sắc.

PHILIPS RADIO PILOT

ĐẠI-LY ĐỘC-QUYỀN PHILIPS RADIO VA PILOT

